

**ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ**

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 (ISO 9001:2015, IDT)

Кафедра економіки та міжнародних відносин

ЗАТВЕРДЖЕНО
Постанова вченої ради
25.09.2023
протокол № 10, п. 10

ВВЕДЕНО В ДІЮ
Наказ від 25.09.2023 № 138

МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ /

INTERNATIONAL ECONOMIC RELATIONS

РОБОЧА ПРОГРАМА

Ступінь вищої освіти	бакалавр	/	bachelor
Галузь знань	07 «Управління та адміністрування»	/	07 «Management and administration»
Спеціальність	073 «Менеджмент»	/	073 «Management»
Освітня програма	«Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності», «Менеджмент організацій»	/	«Management of foreign economic activity», «Management of organization»

Розробник: Стратійчук Вікторія, доктор філософії з економіки

Гарант освітньої програми «Міжнародний бізнес» – Семенюк Ірина, канд. екон. наук, доцент кафедри менеджменту та адміністрування

Обговорено та схвалено на засіданні кафедри економіки та міжнародних відносин від 28.08.2023 протокол № 10; на засіданні вченої ради факультету економіки, менеджменту та права від 15.09.2023 протокол № 09.

Рецензенти:

Кульганік Оксана, кандидат економічних наук

Прокопчук Володимир, директор Приватного акціонерного товариства «Зернопродукт МХП»

Редактор: Фатєєва Т.
Комп'ютерна верстка: Шуляк Н.

Підп. до друку 28.12.2023 р. Формат 60x84/16. Папір офсетний
Друк ксероксний. Ум. друк. арк. 1,27.
Обл.-вид. арк. 1,08. Тираж 2. Зам. № 574.

Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ ДТЕУ
21000, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 25

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Метою вивчення дисципліни. Дисципліна «Міжнародні економічні відносини» орієнтована на вивчення концептуальних засад міжнародних економічних відносин, механізмів їх регулювання, методів аналізу основних форм МЕВ, а також на розвиток умінь та навичок застосування підходів при дослідженні стану та перспектив розвитку зовнішньоекономічного сектора України, її зовнішньої політики.

Мета дисципліни полягає у формуванні системи спеціальних знань з проблем та перспектив розвитку міжнародних економічних відносин для фундаментальної й спеціальної освіти та практичної діяльності за фахом.

Результатом вивчення Результатом вивчення навчальної дисципліни «Міжнародні економічні відносини» для освітньої програми «Міжнародний бізнес» є формування у майбутніх фахівців комплексу компетентностей:

- інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

- загальні компетентності:

ЗК 5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 13. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК 14. Здатність працювати у міжнародному контексті.

- спеціальні компетентності:

СК 1. Здатність визначати та описувати характеристики організації.

СК 2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

СК 3. Здатність визначати перспективи розвитку організації.

СК 4. Вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними.

СК 16. Розуміти структуру ринку, сучасну базу ресурсозабезпечення та враховувати її під час оцінювання ситуації на окремих товарних ринках.

Програмні результати навчання з навчальної дисципліни «Міжнародні економічні відносини»:

ПРН 5. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.

ПРН 15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько-свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.

ПРН 16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

Міждисциплінарні зв'язки. Успішному формуванню умінь та практичних навичок роботи при вивченні дисципліни «Міжнародні економічні відносини» сприятимуть знання, отримані в процесі вивчення дисциплін: «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства», «Економічна теорія».

Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни. Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуюваної числової (рейтингової) шкали (табл. 1).

Таблиця 1 – Рейтингова шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти

Рівні компетентності	За шкалою ДТЕУ	Критерії оцінювання
Високий (дослідницький)	90-100	Має обґрунтовані та всебічні знання з дисципліни, вміє узагальнювати та систематизувати набуті знання; самостійно знаходить джерела інформації та працює з ними; проводить власні дослідження, може використовувати набуті знання та вміння при розв'язанні задач.
Достатній (частково-пошуковий)	82-89	Володіє навчальним матеріалом, вміє зіставляти та узагальнювати, виявляє творчий інтерес до предмету, виконує завдання з повним поясненням та обґрунтуванням, але допускає незначні помилки; може усвідомити нові для нього факти, ідеї.
	75-81	Володіє визначеним програмою навчальним матеріалом; розв'язує завдання, передбачені програмою, з частковим поясненням.
Елементарний (репродуктивний)	69-74	Володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні; може самостійно розв'язати та пояснити розв'язання завдання.
	60-68	Ознайомлений з навчальним матеріалом, відтворює його на репродуктивному рівні; виконує елементарні завдання за зразком або відомим алгоритмом.
Низький (фрагментарний)	35-59	Ознайомлений та відтворює навчальний матеріал на рівні окремих фактів та фрагментів матеріалу; під керівництвом викладача виконує елементарні завдання.
	1-34	Ознайомлений з навчальним матеріалом на рівні розпізнавання та відтворення окремих фактів.

Здобувачі вищої освіти, які повністю виконали програму дисципліни та набрали достатню кількість балів отримують підсумкову оцінку без опитування чи виконання екзаменаційного завдання (згідно з Положенням Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти № 12 від 07.02.2022).

У разі, якщо здобувач вищої освіти бажає поліпшити свою оцінку, або не набрав 75 балів, він складає екзамен з усієї програми навчальної дисципліни у вигляді письмового опитування знань згідно завдань встановленого зразка.

Результат виконання екзаменаційних завдань оцінюється з урахуванням результатів у співвідношенні 80:20, де 80 – максимальна оцінка за виконання екзаменаційного завдання, 20 – результат поточної успішності відповідно до шкали переведу поточної роботи для врахування її при підсумковій оцінці. Здобувач вищої освіти, який не погоджується з оцінкою, отриманою під час підсумкового (семестрового) контролю, має право звернутися із проханням переглянути оцінку, одержану на екзамені (згідно Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань студентів №32 від 07.02.2022).

Обсяг дисципліни в кредитах та його розподіл

Назва теми	Кількість годин				Форми контролю
	Усього годин / кредитів	з них			
		лекції	практичні/ лабораторні заняття	самостійна робота студентів	
Тема 1. Предмет і завдання дисципліни «Міжнародні економічні відносини». Еволюційні періоди формування міжнародних економічних відносин	16	4	2	10	КТ, УО, УД
Тема 2. Світове господарство та особливості його розвитку	13	2	2	9	КТ, УО, ПО
Тема 3. Середовище розвитку міжнародних економічних відносин	15	2	4	9	ПО, КТ, ІЗ
Тема 4. Міжнародний поділ праці та кооперація виробництва	13	2	2	9	Т, УО, РЗ
Тема 5. Міжнародна торгівля як провідна форма міжнародних економічних відносин	14	2	2	10	УО, КТ, РЗ
Тема 6. Міжнародні економічні відносини у сфері послуг	14	2	2	10	УД, КТ, РЗ
Тема 7. Міжнародний науково-технічний обмін	11	2	2	7	КТ, РЗ, ПО
Тема 8. Міжнародна інвестиційна діяльність і виробниче співробітництво	11	2	2	7	ПО, РЗ, УО
Тема 9. Міжнародна міграція робочої сили	12	2	2	8	УО, РЗ, ІЗ
Тема 10. Світова валютна система і міжнародні валютно-фінансові відносини	11	2	2	7	КТ, УО, РЗ
Тема 11. Міжнародні кредитні відносини	12	2	2	8	ПО, ІЗ, КТ
Тема 12. Міжнародна економічна інтеграція (МЕІ)	12	2	2	8	ПО, КТ, ІЗ
Тема 13. Міжнародні економічні організації у багатосторонньому співробітництві та регулюванні міжнародних економічних відносин	13	2	2	9	УО, КТ, РЗ
Тема 14. Проблеми інтеграції України до системи світо господарських зв'язків	13	2	2	9	УО, КТ, РЗ
	180 / 6	30	30	120	УО, РЗ, ІЗ
Підсумковий контроль	екзамен				
Умовні позначення форм контролю: УО - усне опитування; ІЗ - інтерактивне завдання; ПО - письмове опитування; КТ - комп'ютерне тестування; Т - тестування; УД – участь у дискусії; РЗ – розв'язування задач.					

II. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Зміст дисципліни (теми програми).

Тема 1. Предмет і завдання дисципліни «Міжнародні економічні відносини». Еволюційні періоди формування міжнародних економічних відносин

Предмет, завдання, та місце навчальної дисципліни «Міжнародні економічні відносини» серед інших економічних дисциплін. Міжнародні економічні відносини (МЕВ) як економічна категорія. Сутність МЕВ, їх значення, об'єктивна основа виникнення та передумови розвитку. Система МЕВ: суб'єкти, об'єкти та рівні розвитку. Види та форми МЕВ, їх взаємозв'язок. Особливості розвитку міжнародних економічних відносин на сучасному етапі.

Еволюційні періоди розвитку МЕВ: доколоніальний, колоніальний, період становлення індустріальної цивілізації, новий період розвитку всесвітніх економічних зв'язків. Міжнародні торговельні зв'язки Стародавнього світу. Міжнародні економічні відносини Середньовіччя. Міжнародні економічні відносини в умовах становлення індустріальної цивілізації. Світогосподарські зв'язки на сучасному етапі.

Тема 2. Світове господарство та особливості його розвитку

Світовий ринок товарів і послуг та особливості його розвитку в сучасних умовах. Світове господарство: сутність, структура, фактори розвитку. Головні тенденції формування світового господарства, рівні і цикли його розвитку. Типологізація країн-суб'єктів світового господарства: регіональний та соціально-економічний принципи систематизації країн світу. Класифікація країн світу за методиками Світового банку. Типи країн за рівнем соціально-економічного розвитку за класифікацією ООН-ЮНКТАД. Місце окремих угруповань країн (економічно розвинених, нових індустріальних країн, країн з перехідною економікою) у світовому господарстві МЕВ. Центри сучасної міжнародної економіки. Емерджентні економічні системи та особливості їх розвитку.

Тема 3. Середовище міжнародних економічних відносин

Поняття середовища МЕВ, його структура й особливості.

Природно-географічне середовище, основні його складові впливу на розвиток МЕВ.

Економічне середовище та економічні регулятори МЕВ. Особливості дії економічних законів і закономірностей на міжнародному рівні. Моніторинг

економічного середовища. Матриця PEST щодо аналізу середовища МЕВ на макрорівні. Показники стану економічного середовища. Моніторинг економічного середовища на підставі індексу економічної свободи та індексу конкурентоспроможності.

Політико-правове середовище та правові регулятори МЕВ. Особливості взаємодії політики й економіки в МЕВ.

Соціально-культурне середовище і його значення в розвитку МЕВ. Інфраструктура сучасних МЕВ. Роль транспорту й інформаційно-комунікаційних систем розвитку МЕВ.

Тема 4. Міжнародний поділ праці та кооперація виробництва

Міжнародний поділ праці як вихідна основа розвитку світового господарства і МЕВ: сутність, етапи розвитку, фактори поглиблення. Головні організаційно-економічні форми втілення МПП. Сучасні особливості розвитку міжнародного поділу праці. Міжнародна спеціалізація виробництва. Міжнародне виробниче кооперування. Основні показники рівня міжнародної спеціалізованої галузі: коефіцієнт відносної експортної спеціалізації. Експертна квота у виробництві галузі. Проблеми і передумови участі України в міжнародному поділі праці.

Тема 5. Міжнародна торгівля як провідна форма міжнародних економічних відносин

Місце міжнародної торгівлі в МЕВ. Система показників розвитку міжнародної торгівлі. Показники масштабів, структури, динаміки й результативності міжнародної торгівлі. Еволюція теорій міжнародної торгівлі. Види міжнародної торгівлі. Торгівля товарами та послугами. Традиційна торгівля, торгівля продукцією у межах кооперації, зустрічна торгівля. Методи міжнародної торгівлі. Торгівля через міжнародних посередників. Біржова торгівля, міжнародні аукціони та тендери. Ціноутворення в міжнародній торгівлі. Типи зовнішньоторговельної політики держав, тарифні й нетарифні інструменти регулювання міжнародної торгівлі та їх економічні наслідки. Регулювання міжнародних торговельних відносин. Діяльність міжнародних торговельних організацій: ГАТТ (СОР), ЮНКТАД. Передумови й особливості участі України в міжнародній торгівлі.

Тема 6. Міжнародні економічні відносини у сфері послуг

Специфічні ознаки міжнародної торгівлі послугами, її динаміка, структура та напрямки. Міжнародний консалтинг та аутсорсинг. Міжнародні телекомунікаційні, фінансові, страхові послуги. Туристичні послуги на світовому ринку. Фактори розвитку міжнародного туризму. Роль транспорту в МЕВ. Міжнародні перевезення. Франчайзинг і лізинг у системі міжнародних послуг. Міжнародний інжиніринг та реінжиніринг. Регулювання МЕВ у сфері послуг. Проблеми участі України у міжнародній торгівлі послугами.

Тема 7. Міжнародний науково-технічний обмін

Науково-технічне співробітництво як форма МЕВ. Традиційні і нові форми науково-технічного співробітництва країн світу. Міжнародний рух технологій та механізм їх передачі. Комерційний зміст науково-технічних відносин. Світовий ринок технологій. Розвиток торгівлі ліцензіями і ноу-хау. Захист інтелектуальної власності. Місце окремих угруповань країн в міжнародних науково-технічних відносинах. Цифровізація та діджиталізація світової науки та техніки. Перспективи включення науково-технічного потенціалу України до міжнародних науково-технічних зв'язків. Міжнародні програми науково-технічного обміну в яких бере участь Україна.

Тема 8. Міжнародна інвестиційна діяльність і виробниче співробітництво

Міжнародний рух капіталу: суть, чинники, види. Міжнародна інвестиційна діяльність: принципи здійснення та тенденції розвитку. Поняття міжнародних інвестицій. Види, форми та методи міжнародного інвестування. Інвестиційний клімат країни та фактори, що його визначають. Країни-донори та країни-реципієнти в міжнародній інвестиційній діяльності. Макроекономічні наслідки вивозу капіталу для країн-донорів та країн-реципієнтів. Участь України в міжнародних інвестиційних проєктах. Особливості міжнародної інвестиційної діяльності Вінницької області. Форми та методи міжнародного співробітництва. Поняття транскордонного співробітництва та Єврорегіонів. Основні форми організації міжнародного бізнесу. ТНК як головні суб'єкти міжнародної виробничої та інвестиційної діяльності. Особливості діяльності ТНК в різних країнах світу. Міжнародні стратегічні альянси та їх роль у сучасному науково-технічному міжнародному співробітстві. Спільні підприємства. Дочірні підприємства. Вільні економічні зони. Сутність та особливості функціонування. Податкові гавані. Офшорні зони.

Тема 9. Міжнародна міграція робочої сили

Поняття міжнародної міграції робочої сили, її економічна природа, рушійні сили й етапи розвитку, центри міжнародного тяжіння робочої сили. Масштаби, форми й основні тенденції розвитку сучасної трудової міграції. Соціально-економічні наслідки міжнародної трудової міграції. Державне і міжнародне регулювання трудової міграції. Загальні закономірності створення світового ринку робочої сили. Проблеми трудової міграції і ринку робочої сили в Україні.

Тема 10. Світова валютна система і міжнародні валютно-фінансові відносини

Сутність, структура та рівні міжнародної валютної системи. Еволюція світової валютної системи: Паризька, Генуезька, Бреттон-Вудська і Ямайська валютні системи. Валютно-фінансова система країн ЄС. Поняття валюти та її види. Конвертованість валют. Валютний курс та його види. Валютний паритет. Котирування валют. Валютні ринки та валютні операції. Принципи, форми та інструменти валютної політики держав з відкритою економікою. Особливості міжнародних валютно-фінансових відносин в країнах емерджентного типу розвитку.

Тема 11. Міжнародні кредитні відносини

Міжнародний кредит, його сутність форми та роль в міжнародній економічній діяльності. Економічні наслідки міжнародного кредитування. Проблеми зовнішньої заборгованості у МЕВ: форми, структура і масштаби. Інструменти управління зовнішнім боргом. Проблема заборгованості і значення іноземних кредитів для економічного розвитку України. Платіжний баланс як індикатор інтегрування країни в МЕВ. Міжнародна платіжна система. Платіжний баланс країни. Методи регулювання платіжного балансу. Механізм міжнародних розрахунків.

Тема 12. Міжнародна економічна інтеграція (МЕІ)

Сутність, цілі, форми та значення формування міжнародних економічних інтеграційних об'єднань. Інтеграційні процеси в економіках розвинених країн. Об'єктивні передумови, цілі, основні етапи розвитку західноєвропейської економічної інтеграції. Проблеми подальшого розширення ЄС. Інтеграційні процеси в економіках країн, що розвиваються. Проблеми розвитку економічної інтеграції в східноєвропейських країнах з емерджентними економіками. Україна в світових та регіональних інтеграційних процесах.

Тема 13. Міжнародні економічні організації у багатосторонньому співробітництві та регулюванні міжнародних економічних відносин

Міжнародні економічні організації в системі координації міжнародного співробітництва. Економічна діяльність Організації об'єднаних націй: програми і спеціалізовані установи ООН. Міжнародний валютний фонд: компетенція, фінансові кошти, організаційна структура, особливості кредитної діяльності. Група Світового банку: мета створення, функції, структура. Європейський банк реконструкції та розвитку. Група десяти. Лондонський клуб. Україна і міжнародні економічні організації.

Тема 14. Проблеми інтеграції України в систему світогосподарських зв'язків

Необхідні передумови інтеграції України до світового господарства і МЄВ. Проблеми міжнародної економічної безпеки України. Трансформація структури зовнішньої торгівлі. Досягнення експортно-імпоротної: збалансованості. Реалізація конкурентних переваг України в контексті регіональних та інвестиційних пріоритетів. Україна в міжнародних інвестиційних відносинах. Стабілізація виробництва та його структурна перебудова, залучення іноземних інвестицій. Національні економічні інтереси України у сфері МЄВ: регіональні, субрегіональні і локальні. Головні напрями розвитку МЄВ. Місце України в міжнародних рейтингах.

Структура навчальної дисципліни

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час, год.
Знати: зміст поняття «міжнародні економічні відносини», рівні розвитку, види і форми міжнародних економічних відносин. Розуміння ролі МЕВ у розвитку глобальної економіки. Вміти: визначати об'єкти і суб'єкти міжнародних економічних відносин, розуміти різницю між видами та формами МЕВ. Вміти характеризувати і сучасні МЕВ і визначати місце України в них.	Тема № 1. Предмет і завдання дисципліни «Міжнародні економічні відносини». Еволюційні періоди формування міжнародних економічних відносин Лекція № 1 План лекції 1. Предмет і завдання дисципліни «Міжнародні економічні відносини» . 2. Суб'єкти, об'єкти, види, рівні, форми міжнародних економічних відносин. 3. Особливості розвитку МЕВ на сучасному етапі та місце в них України Рекомендовані джерела: Основні: 1, 2, 3, 5-8. Додаткові: 12, 15, 18-21. Інтернет-джерела: 24-28.	2
	Лекція № 2 План лекції 1. Міжнародні торговельні зв'язки Стародавнього світу. 2. Доколоніальний, колоніальний та період становлення індустріальної цивілізації. 3. Новий період розвитку всесвітніх економічних зв'язків. Рекомендовані джерела: Основні: 1, 2, 3, 5-8. Додаткові: 12, 15, 18-21. Інтернет-джерела: 24-28.	2
	Самостійна робота здобувачів вищої освіти. 1. Вивчення та доповнення матеріалу лекції на основі опрацювання періодичних видань, підготовка до практичного заняття. 2. Підготувати есе на теми: «Переваги та недоліки залучення національної економіки до МЕВ», «Економічна єдність світу і глобальні проблеми МЕВ та світового господарства». 3. Дати розгорнуту характеристику формам МЕВ.	10
	Практичне заняття № 1 1. Предмет та завдання курсу «Міжнародні економічні відносини». 2. Міжнародні економічні відносини та міжнародна економіка: сутність, економічна природа та особливості визначення. 3. Суб'єкти, об'єкти та рівні МЕВ. 4. Характеристика форм та видів МЕВ, їх взаємозв'язок.	2

Знати: Сутність поняття «світове господарство», та світовий ринок Знати різні підходи до групування країн світу в системі СГ.	Тема № 2. Світове господарство та особливості його розвитку Лекція № 3 План лекції 1. Сутність, структура та етапи розвитку світового господарства. 2. Класифікація країн світу в системі СГ. 3. Основні риси та тенденції розвитку сучасного світового господарства. Рекомендовані джерела: Основні: 1, 2, 3, 5-8. Додаткові: 12, 15, 18-21. Інтернет-джерела: 24-28.	2
Вміти розрізняти за певними характеристикам и країни, які враховуються до тієї чи іншої групи. Вміти обґрунтовувати перспективи інтеграції України у систему світового господарства.	Самостійна робота здобувачів вищої освіти. 1. Вивчення та доповнення матеріалу лекції на основі опрацювання періодичних видань, підготовка до практичного заняття. 2. Підготувати есе на теми: «Місце країн, що розвиваються, у сучасних міжнародних економічних відносинах», «Особливості розвитку нових індустріальних країн (НІК)», «Економічні перетворення у країнах транзитивної економіки». Використовуючи типологію країн за рівнем соціально-економічного розвитку (класифікація ООН), назвіть основні характеристики кожної групи, підгрупи та перелік конкретних країн	9
	Практичне заняття № 2 1. Світовий ринок товарів та послуг. 2. Сутність та структура світового господарства, взаємозв'язок з МЕВ. 3. Основні етапи, особливості та тенденції розвитку світового господарства. 4. Групування країн світу в системі СГ. 5. Типологія країн за рівнем соціально-економічного розвитку (класифікація ООН) 6. Класифікація країн світу за методикою Світового банку. 7. Місце окремих угруповань країн у системі світового господарства і МЕВ.	2
Знати: складові середовища розвитку МЕВ, характеризувати його елементи. Вміти: визначати сутність середовища МЕВ як системи зовнішніх умов їх розвитку.	Тема № 3. Середовище міжнародних економічних відносин Лекція № 4 План лекції 1. Поняття середовища МЕВ, його структура та особливості. 2. Специфіка аналізу й оцінки середовища. 3. Економічне середовище формування МЕВ. 4. Політико-правове середовище. 5. Соціокультурне середовище з огляду його впливу на МЕВ Рекомендовані джерела: Основні: 1, 3, 6-9. Додаткові: 12, 15, 18-21. Інтернет-джерела: 24-28.	2

Вміти розрізняти політико-правове, економічне середовище, соціально-культурне та інфраструктурне середовище за певними характеристиками	Самостійна робота здобувачів вищої освіти. 1. Підготувати презентації на теми «Оцінка політико-правового середовища та його компонентів (на прикладах різних країн)»; «Оцінка економічного середовища розвитку міжнародних економічних відносин та його компонентів (на прикладах різних країн)». 2. Зробити порівняльний аналіз національних моделей ведення бізнесу: економічний та соціокультурний контекст.	9
	Практичне заняття № 3 1. Суть і структура середовища МЄВ. 2. Соціально-культурне середовище і його значення в розвитку МЄВ. 3. Інфраструктурне середовище МЄВ. 4. Політико-правове середовище МЄВ. Інтереси країн та регіонів. 5. Міжнародний тероризм як фактор формування політичного середовища.	2
	Практичне заняття № 4 1. Економічне середовище формування МЄВ. 2. Матриця PEST щодо аналізу середовища МЄВ на макrorівні. 3. Показники стану економічного середовища. 4. Моніторинг економічного середовища на підставі індексу економічної свободи та індексу конкурентоспроможності.	2
Знати і розуміти сутність поняття міжнародного поділу праці. Звернути увагу на розбіжності природних умов та ресурсів, трудових ресурсів, економічних факторів виробництва, що зумовили МПП країн.	Тема № 4 Міжнародний поділ праці та кооперація виробництва Лекція № 5 План лекції 1. Сутність, форми та види МПП, основні чинники й тенденції розвитку МПП. 2. Причини участі країн у МПП. 3. Форми і напрями розвитку міжнародної спеціалізації і кооперування виробництва. Рекомендовані джерела: Основні: 1, 3, 6-9. Додаткові: 12, 15, 18-21. Інтернет-джерела: 24-28.	2
	Самостійна робота здобувачів вищої освіти. 1. Вивчення та доповнення матеріалу лекції на основі опрацювання періодичних видань, підготовка до практичного заняття. 2. Підготувати презентації на теми: «Переваги та недоліки розвитку провідних галузей вітчизняного експорту в умовах розвитку МПП на сучасному етапі», «Міжнародний поділ праці і глобалізація». 2. Навести визначення «МПП» та перерахувати вигоди для країни від участі в МПП.	9

Вміти оцінювати вплив МПП на економічний розвиток країн світу.	Практичне заняття № 5 1. Сутність, форми та види МПП, основні чинники й тенденції розвитку МПП. 2. Міжнародна спеціалізація виробництва: сутність, форми і напрями розвитку. 3. Особливості та види міжнародного кооперування виробництва. 4. Основні показники рівня міжнародної спеціалізованої галузі: коефіцієнт відносної експортної спеціалізації. Експертна квота у виробництві галузі. 5. Проблеми участі України у МПП.	2
Знати систему показників розвитку торгівлі і форми міжнародної торгівлі за специфікою регулювання, взаємодією суб'єктів та специфікою предмета торгівлі. Знати методи та інструменти регулювання міжнародної торгівлі. Вміти аналізувати показники динаміки та структури міжнародної торгівлі.	Тема № 5. Міжнародна торгівля як провідна форма міжнародних економічних відносин Лекція № 6 План лекції 1. Міжнародна торгівля як основна форма МЄВ 2. Види та форми міжнародної торгівлі. 3. Методи міжнародної торгівлі. 4. Ціноутворення в міжнародній торгівлі. Рекомендовані джерела: Основні: 1, 4, 6-10. Додаткові: 12, 13, 16, 18-20. Інтернет-джерела: 24-28. Самостійна робота здобувачів вищої освіти. 1. Вивчення та доповнення матеріалу лекції на основі опрацювання періодичних видань, підготовка до практичного заняття. 2. Підготувати есе на теми: «Протекціонізм: за і проти», «Нова форма міжнародної торгівлі в умовах НТР: Internet-торгівля». 3. «Підготувати дайджест на тему: «Україна у світовій торгівлі» 4. Наведіть визначення «міжнародна торгівля» та перерахуйте вигоди для країни від участі в міжнародній торгівлі. 5. Складіть реєстр найбільших світових експортерів у 2023 р. Практичне заняття № 6 1. Теорії міжнародної торгівлі 2. Сутність міжнародної торгівлі, її динаміка та структура. 3. Основні тенденції міжнародної торгівлі. 4. Системи показників розвитку міжнародної торгівлі. 5. Види і форми міжнародної торгівлі. 6. Регулювання міжнародної торгівлі. 7. Міжнародні організації з регулювання міжнародної торгівлі та сприяння її розвитку.	2 10 2
Знати передумови розвитку і особливості сучасного стану світового ринку	Тема № 6. Міжнародні економічні відносини у сфері послуг Лекція № 7 План лекції 1. Сутність і класифікація послуг. 2. Міжнародні фінансові послуги. 3. Міжнародний консалтинг.	2

послуг, масштаби та географічні напрямки міжнародної торгівлі послугами. Вміти класифікувати послуги відповідно до рекомендацій МВФ.	4. Світовий ринок професійних послуг 5. Міжнародний туризм Рекомендовані джерела: Основні: 1, 4, 6-10. Додаткові: 12, 14, 18-21. Інтернет-джерела: 24-28.	
	Самостійна робота здобувачів вищої освіти. 1. Вивчення та доповнення матеріалу лекції на основі опрацювання періодичних видань, підготовка до практичного заняття. 2. Порівняйте видову структуру послуг за різними типами країн: промислово розвинутих країн світу, країн з перехідною економікою та країн, що розвиваються (країни за вибором студента).	10
	Практичне заняття № 7 1. Міжнародний лізинг. 2. Міжнародний факторинг. 3. Міжнародний форфейтинг. 4. Міжнародний франчайзинг. 5. Страхові послуги на світовому ринку. 6. Транспортні послуги системі МЕВ.	2
Знати сутність технологічного обміну, його передумови та основні форми передачі технологій: комерційний та некомерційний. оцінювати. Вміти визначати прямі і непрямі механізми регулювання НТО на національному і міжнародному рівні. Вміти оцінювати результати міжнародної передачі технологій.	Тема № 7. Міжнародний науково-технічний обмін Лекція № 8 План лекції 1. Суттєвість міжнародного науково-технічного співробітництва, фактори розвитку. 2. Комерційний зміст науково-технічної діяльності. 3. Некомерційні форми і засоби технологічного обміну. 4. Міжнародні науково-технічні програми. 5. Міжнародне регулювання МНТС. Рекомендовані джерела: Основні: 1, 3, 6-10. Додаткові: 12, 15, 18-21. Інтернет-джерела: 24-28.	2
	Самостійна робота здобувачів вищої освіти. 1. Вивчення та доповнення матеріалу лекції на основі опрацювання періодичних видань, підготовка до практичного заняття. 2. Підготувати есе на тему: «Екотехнології та глобалізація»; «Стратегії ТНК у сфері науково-технологічного обміну». 3. Охарактеризувати переваги міжнародного науково-технологічного обміну	7
	Практичне заняття № 8 1. Суттєвість міжнародного науково-технічного співробітництва, фактори розвитку. 2. Комерційний зміст науково-технічної діяльності. 3. Некомерційні форми і засоби технологічного обміну. 4. Міжнародне регулювання МНТС. 5. Місце окремих угруповань країн в міжнародних науково-технічних відносинах. 6. Цифровізація та діджиталізація світової науки та техніки.	2

	7. Перспективи включення науково-технічного потенціалу України до міжнародних науково-технічних зв'язків. 8. Міжнародні програми науково-технічного обміну в яких бере участь Україна.	
Знати: види, форми та методи міжнародного інвестування. Інвестиційний клімат країни та фактори, що його визначають. Знати країни-донори та країни-реципієнти в міжнародній інвестиційній діяльності.	Тема № 8. Міжнародна інвестиційна діяльність і виробниче співробітництво Лекція № 9 План лекції 1. Міжнародний рух капіталу: суть, чинники, види. 2. Міжнародна інвестиційна діяльність: принципздійснення та тенденції розвитку. 3. Поняття міжнародних інвестицій. Види, форми та методиміжнародного інвестування. 4. Інвестиційний клімат країни та фактори, що йоговизначають. Рекомендовані джерела: Основні: 1-3, 6-9. Додаткові: 12, 16-21. Інтернет-джерела: 24-28.	2
Вміти: визначати макроекономічні наслідки вивозу капіталу для країн-донорів та країн-реципієнтів. Вміти визначати участь України в міжнародних інвестиційних проєктах. Особливості міжнародної інвестиційної діяльності Вінницької області.	Самостійна робота здобувачів вищої освіти. 1. Вивчення та доповнення матеріалу лекції на основі опрацювання періодичних видань, підготовка до практичного заняття. 2. Проаналізувати динаміку та структуру інвестицій (за видами; галузями економіки, країнами-інвесторами) в Україну та з України протягом останніх 3–5 років.	7
	Практичне заняття № 9 1. Класифікація міжнародних інвестицій. 2. Методи міжнародної інвестиційної діяльності та її регулювання. 3. Особливості іноземного інвестування в Україні. 4. Країни-донори та країни-реципієнти в міжнародній інвестиційній діяльності. 5. Інвестиційний клімат країни та фактори, що його визначають. 6. Макроекономічні наслідки вивозу капіталу для країн-донорів та країн-реципієнтів. 7. Участь України в міжнародних інвестиційних проєктах. 8. Особливості міжнародної інвестиційної діяльності Вінницької області.	2
Знати: сутність поняття «міграція робочої сили», розуміти позитивні і негативні наслідки міграції	Тема № 9. Міжнародна міграція робочої сили Лекція № 10 План лекції 1. Суть, причини і види міжнародної міграції робочої сили. 2. Етапи міжнародної міграції робочої сили. 3. Сучасні центри притягання робочої сили. 4. Наслідки міграції робочої сили. 5. Регулювання міжнародних міграційних процесів.	2

робочої сили для різних країн.. Вміти: пояснити механізми контролю та особливостей регулювання міжнародних міграційних процесів на державному та наднаціонально му рівні.	Рекомендовані джерела: Основні: 1, 3, 8-10. Додаткові: 12, 15, 18-21. Інтернет-джерела: 24-28.	
	Самостійна робота здобувачів вищої освіти. 1. Підготувати дайджест на тему: «Проблеми трудової міграції і ринку робочої сили в Україні», «Відплив умів» в сучасних міграційних процесах. 2. Проаналізуйте динаміку та структуру міграційних процесів в Україну та з України протягом 3–5 років.	8
	Практичне заняття № 10 1. Суть, причини і види міжнародної міграції робочої сили. 2. Етапи міжнародної міграції робочої сили. 3. Сучасні центри притягання робочої сили. 4. Наслідки міграції робочої сили. 5. Регулювання міжнародних міграційних процесів. 6. Участь України у процесах міжнародної міграції робочої сили.	2
Знати: сутність поняття «валютна система», а також її рівні, вміти дати характеристику кожному з них: національній, регіональній, світовій валютній системі. Вміти: давати характеристику окремим валютним системам: Паризькій, Генуезькій, Бреттон-Вудській, Ямайській, розкривати їхні особливості, принципи функціонування відмінності.	Тема № 10 . Світова валютна система і міжнародні валютно- фінансові відносини Лекція № 11 План лекції 1. Основні структурні елементи міжнародної, національної та світової валютної системи, їх характерні ознаки. 2. Характеристика етапів розвитку світової валютної системи. 3. Особливості становлення Європейської валютної системи. 4. Валютні ринки та валютні операції. 5. Принципи, форми та інструменти валютної політики. Рекомендовані джерела: Основні: 1, 3, 6-9. Додаткові: 12, 15, 18-21. Інтернет-джерела: 24-28.	2
	Самостійна робота здобувачів вищої освіти. 1. Вивчення та доповнення матеріалу лекції на основі опрацювання періодичних видань, підготовка до практичного заняття. 2. Охарактеризуйте етапи еволюції міжнародної валютно-фінансової системи.	7
	Практичне заняття № 11 1. Валютний курс. Валютний паритет. Валютний кошук 2. Характеристика етапів розвитку світової валютної системи. 3. Особливості становлення Європейської валютної системи. 4. Валютні ринки та валютні операції. 5. Принципи, форми та інструменти валютної політики.	2

	6. Валютні ринки та валютні операції. 7. Особливості міжнародних валютно-фінансових відносин в країнах емерджентного типу розвитку.	
Знати: сутність, роль та функції міжнародного кредиту, знати основні види кредитних угод та умови надання кредитів, їх класифікацію.	Тема № 11. Міжнародні кредитні відносини Лекція № 12 План лекції 1. Сутність міжнародного руху капіталів, його форми 2. Джерела, функції, принципи та класифікація міжнародного кредиту 3. Міжнародні валютно-кредитні інститути установи 4. Зовнішній борг і проблеми його обслуговування. Рекомендовані джерела: Основні: 1, 3, 8-10. Додаткові: 12, 15, 18-21. Інтернет-джерела: 24-28.	2
Вміти: обґрунтовувати наслідки міжнародних кредитних відносин для національної економіки.	Самостійна робота здобувачів вищої освіти. 1. Вивчення та доповнення матеріалу лекції на основі самостійного опрацювання періодичних видань, підготовка до практичного заняття, виконання індивідуальних завдань.	8
	Практичне заняття № 12 1. Міжнародний кредит, його сутність форми та роль в міжнародній економічній діяльності. 2. Проблеми зовнішньої заборгованості у МЄВ: форми, структура і масштаби. Інструменти управління зовнішнім боргом. 3. Проблема заборгованості і значення іноземних кредитів для економічного розвитку України.	2
Знати: поняття «міжнародної економічної інтеграції», її сутності, значення для розвитку МЄВ. Усвідомлювати суттєвість окремих форм інтеграційних об'єднань: зона вільної торгівлі, митний союз, спільний ринок, економічний союз, повна інтеграція – та знати їх особливості.	Тема № 12. Міжнародна економічна інтеграція (МЕІ) Лекція № 13 План лекції 1. Поняття та основні риси міжнародної економічної інтеграції. 2. Сучасні особливості процесів міжнародної економічної інтеграції. 3. Регіональна економічна інтеграція. Європейський Союз. 4. Економічна інтеграція країн Північної та Латинської Америки, Азії та Африки. Рекомендовані джерела: Основні: 1, 3, 8-10. Додаткові: 12, 15, 18-21. Інтернет-джерела: 24-28.	2
	Самостійна робота здобувачів вищої освіти. 1. Вивчення та доповнення матеріалу лекції на основі самостійного опрацювання періодичних видань, підготовка до практичного заняття, виконання індивідуальних завдань. 2. Охарактеризувати основні етапи інтеграції в їх логічній послідовності, надати розгорнуту сутнісну характеристику та навести приклади угруповань	8

Вміти механізми й інструменти реалізації економічної політики та світових інтеграційних / дезінтеграційних процесів, у тому числі євроатлантичної інтеграції.	Практичне заняття № 12 1. Основні форми міжнародної економічної інтеграції та їх порівняльна характеристика за ключовими критеріями. 2. Історія, структура та принципи функціонування Європейського Союзу. 3. Особливості процесів економічної інтеграції в Північній Америці. 4. Порівняльна характеристика процесів економічної інтеграції країн Латинської Америки та Азії. 5. Сучасні проблеми інтеграції східноєвропейських країн. 6. Нові індустріальні країни та їх інтеграційні об'єднання. 7. Участь України в інтеграційних угрупованнях.	2
Знати: сутність, основні етапи розвитку процесу створення міжнародних організацій, дати їх класифікацію за відповідними критеріями, розкрити функції міжнародних організацій. Знати особливості діяльності організацій поза системою ООН.	Тема № 13. Міжнародні організації у багатосторонньому співробітництві та регулюванні міжнародних економічних відносин Лекція № 14 План лекції 1. Суттєвість, значення, класифікація, засоби та методи діяльності міжнародних організацій та їх роль у регулюванні міжнародних економічних відносин. 2. Економічна діяльність ООН. 3. Міжнародні економічні організації поза системою ООН. 4. Міжнародні галузеві організації та об'єднання підприємств. 5. Україна та міжнародні економічні організації. Рекомендовані джерела: Основні: 1, 3, 8-10. Додаткові: 12, 15, 18-21. Інтернет-джерела: 24-28.	2
Вміти: характеризувати систему Організації Об'єднаних Націй (ООН), її цілі і структуру, економічні функції організацій системи ООН.	Самостійна робота здобувачів вищої освіти. 1. Вивчення та доповнення матеріалу лекції на основі самостійного опрацювання періодичних видань, підготовка до практичного заняття, виконання індивідуальних завдань.	9
Знати: національні інтереси та пріоритети розвитку	Практичне заняття № 14 1. Суттєвість, значення, класифікація, засоби та методи діяльності міжнародних організацій та їх роль у регулюванні міжнародних економічних відносин. 2. Економічна діяльність ООН. 3. Міжнародні економічні організації поза системою ООН. 4. Міжнародні галузеві організації та об'єднання підприємств. 5. Україна та міжнародні економічні організації. Тема № 14. Проблеми інтеграції України в систему світогосподарських зв'язків Лекція № 15 План лекції 1. Національні економічні інтереси України у сфері МЕВ.	2

України на міжнародному рівні Вміти: визначати місце України в міжнародних рейтингах, аналізувати стратегічні напрямки розвитку зовнішньо-економічної діяльності України	2. Проблеми транскордонного співробітництва України. 3. Регіональні пріоритети України. Сутність та види Єврорегіонів. 4. Поняття стратегії зовнішньо-економічного розвитку регіону. 5. Стратегічні напрямки розвитку зовнішньо-економічної діяльності Вінниччини. Рекомендовані джерела: Основні: 1, 3, 8-10. Додаткові: 12, 15, 18-21. Інтернет-джерела: 24-28.	
	Самостійна робота здобувачів вищої освіти. 1. Вивчення та доповнення матеріалу лекції на основі самостійного опрацювання періодичних видань, підготовка до практичного заняття, виконання індивідуальних завдань. 2. Провести дослідження на тему «Інвестиційний клімат Вінницької області: проблеми залучення іноземних інвестицій в підприємства регіону».	9
	Практичне заняття № 15 1. Поняття міжнародної безпеки та основні показники, які її характеризують. 2. Національні економічні інтереси України у сфері МЄВ: регіональні, субрегіональні і локальні. 3. Регіональні пріоритети України в МЄВ. 4. Транскордонні економічні відносини. Поняття міжнародної фрагментації виробництва. 5. Місце України в міжнародних рейтингах.	2
	Разом за семестр:	180 / 6

III. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основні:

1. Cavusgil S Tamer, Knight Gary A, Riesenberger John R. International business the new realities. Boston: Pearson, 2020. 459 p.
2. Van den Berg H. International Economies. 3rd Edition. Routledge, 2017. 628 p.
3. Бестужева С. В., Козуб В. О., Проскурніна Н. В., Вовк В. А., Доброскок Ю. Б. Світове господарство і міжнародні економічні відносини: навчальний посібник. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 166 с.
4. Литвиненко Н. П., Терещенко Т.О. Методи та моделі прийняття рішень у міжнародному бізнесі. підруч. К.: Центр учбової літератури, 2020. 336 с.
5. Мартинова Л. Б., Хачатрян В. В., Давидюк Л. П., Кульганік О. М. Інтернаціоналізація ринків праці : монографія. Вінниця : Видавничо-редакційний відділ ВТЕІ КНТЕУ, 2017. 188 с.
6. Міжнародна економіка і міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / за ред. С.І. Архієреєва; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». Харків: Видво Іванченка І.С., 2019. 233 с.
7. Міжнародні економічні відносини : підручник / заг. ред. А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник. Київ : Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2017. 612 с.
8. Рокоча В.В. Міжнародний бізнес та стратегічні зміни: навчальний посібник. К. : Університет "КРОК", 2019. 215 с.
9. Тарасенко С.В., Петрушенко Ю.М. Міжнародний бізнес : навчальний посібник: Сумський державний університет, 2021. 222 с.
10. Химинець В. В., Головка А. А., Мірус О. І. Транскордонне співробітництво як інструмент місцевого та регіонального розвитку : аналіт. доп. Київ : НІСД, 2021. 47 с.

Допоміжні:

11. Батракова Т. І., Гайдай І. О. Розвиток міжнародного бізнесу в умовах глобалізації. Інфраструктура ринку. 2019. № Вип. 30. С. 15–20. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/30_2019_ukr/5.pdf.
12. Данько Т. В. Еволюція наукових засад міжнародного бізнесу. Проблеми економіки. 2019. № 3. С. 109–115.
13. Зубко Т. Міжнародне співробітництво та економічна безпека підприємництва. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2018. № 3. С. 47–58.
14. Сичевський М. П. Глобальна продовольча безпека та місце України в її досягненні. Економіка АПК. 2019. № 1. С. 6–17.
15. Олійник Я. В., Чижикова О. В. Інституціональне забезпечення трансфертного ціноутворення: глобальний контекст і перспективи для України. Фінанси України. 2019. № 2. С. 99–110.
16. Босовська М. В., Бойко М. Г., Ведмідь Н. І., Полтавська О. В. Мультиатрибутивний підхід до оцінки результативності управління інтеграційними процесами туристичних підприємств. Економіка & держава. 2019. № 2. С. 31–35.

17. Пилипчук Д. Україна - НАТО: за поствиборним горизонтом. Дзеркало тижня. 2019. № 13 квіт. С.4.
18. Пугачов М. І. Розвиток зовнішньої торгівлі агропродовольчими товарами. Економіка АПК. 2019. № 3. С. 6–13.
19. Плескач В., Олексюк Л. Становлення цифрової економіки в Україні у контексті інтеграції з єдиним цифровим ринком Європейського Союзу. Банківська справа. 2019. № 1. С. 88–102.
20. Біланюк О. П. Пріоритети розвитку українсько-польського транскордонного туристичного ринку в умовах активізації євроінтеграційних процесів. Регіональна економіка. 2019. № 1. С. 39–46.
21. Осташико Т. О. Перспективи вільної торгівлі з Китаєм: розвиток вітчизняного експорту і ризику імпортозалежності. Економіка і прогнозування. 2019. № 1. С. 128–155.

Інтернет-джерела:

22. Офіційний сайт ООН. URL: www.un.org.
23. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду. URL: www.imf.org
24. Офіційний сайт Світового банку. URL: www.worldbank.org
25. Global Innovation index. URL: <https://www.globalinnovationindex.org/>
26. Крос-секторальна експортна стратегія 2019–2023: інновації для експорту. URL: <https://www.me.gov.ua>
27. Офіційна Інтернет-сторінка Світової організації торгівлі <http://www.wto.org>.
28. Офіційна Інтернет-сторінка Європейського Союзу <http://europa.eu/>